

staje, sjenike i gumna, dvorišta s guskama i puranima, vrtove s bundevama, suncokretima i rascvjetanim grmovima, te savske krajolike svježega izraza i kolorita (*Kod Save, Na savskoj obali, Mlinovi na Savi, Savska lađa, Djevojka s vrčem, Slikar u bari, Peračice*). Takve značajke neposrednoga umjetničkoga doživljaja imaju i Mašićevi crteži (*Put u Sv. Kuzman, Posavski sajam*) i mali pejzažni motivi iz Italije (*Kuća na Capriju, Pergola, Kamena klupa, Barke*). Poslije završena školovanja boravio je u Münchenu od 1883, zatim trajno u Zagrebu, uz povremena putovanja u Italiju i Pariz. U svojem zagrebačkom ateljeu nije puno slikao, jer mu je slabio vid (*Ulaz u vrt palače Vraniczany, Berba ruža, Žetva, Vršidba u Lici*). Bio je profesor crtanja od 1884. i upravitelj Strossmayerove galerije od 1894. Suradivao je u opremanju knjige *Stolna crkva u Đakovu* (1900), a u »Vijencu« je objavljivao članke o slikarstvu. U ranoj fazi Mašićeva stvaralaštva prevladava tonski, u kasnijoj koloristički izraz. Njegove male slike osebujna poteza i kolorita očituju izvorno lirsko shvaćanje, a veće kompozicije predviđene za službene izložbe, u specifičnoj kombinaciji atelješkoga i plenerističkoga načina i preciznošću tehničke izvedbe na razini su suvremenoga eur. slikarstva.

LIT.: J. Brunšmid, Nikola Mašić, Ljetopis JAZU, 1903, 18. — I. Kršnjavi, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, HK, 1905, 1. — Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata u XIX stoljeću, Zagreb 1934. — M. Peić, Nikola Mašić, Zagreb 1958. — Isti, Nikola Mašić, Beograd 1975. M. Pet.

MATAFARIĆ, Dujam Ivanov, zlatar (Zadar, XV. st.). God. 1442. obvezao se da će skovati pozlaćeni križ za franjevački samostan u Pagu a 1443. da će kovaču Matu Maroliću dovršiti srebrni križ za kovačku bratovštinu u Zadru. Nije još potvrđeno da li je on majstor koji je 1399. pozlatio i potpisao palu glavnoga oltara zadarske stolne crkve, koju u XVII. st. spominje Valerio da Ponte. Radio je zajedno sa zlatarima Petrom iz Udbine i Paskojem Bogosavljićem iz Dubrovnika.

LIT.: C. Fisković, Zadarski sredovječni majstori, Split 1959, str. 100, 110, 112—114, 119, 127, 128. N. B. B.

MATAKOVIĆ, Josip (Joza), slikar (Ivankovo, 15. IV. 1922). Diplomirao na scenografskom odjelu Akademije za kazališnu umjetnost u Zagrebu 1955. Od 1970. scenograf kazališta »Joza Ivakić« u Vinkovcima. U pastelu slika krajolike iz okolice Vinkovaca, koje prikazuje žarkim, ekspresivnim bojama.

MATASIĆ, Stjepan, samouki slikar (Sarajevo, 1900 — Zagreb, 24. II. 1944). Slikao uljem i akvarelom realistički, jakim bojama i kontrastima svjetla i sjena bos. pejzaže i vedute (*Mlinovi, Maglajska ulica, Šuma*) i hrv. stare gradove (Lukavec, Ribnik). Samostalno izlagao u Zagrebu 1943.

LIT.: M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940, Zagreb 1977.

MATASOVIĆ, Antun, folklorist i književnik (Velika Kopanica, 23. V. 1893 — Karlovac, 20. V. 1986). Trgovačku akademiju završio u Osijeku, eksportnu u Beču (1917). Djelovao kao nastavnik i državni službenik. Osim o slavonskoj nar. umjetnosti i običajima, piše romane iz nar. života. BIBL.: *Pisanice*, Zagreb 1917; *Tikvice*, Zagreb 1917; *Slavonske graničarske tikvice*, Narodna starina, 1922, 1; *Kraljice ili Ljelje*, Obitelj, 1930, 28; *Seljačko rezbarstvo u Slavonjskoj Posavini*, Narodna starina, 1933, 12. R.

MATASOVIĆ, Josip, povjesničar (Vrpolje, 18. VIII. 1892 — Zagreb, 10. II. 1962). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, potom u Zürichu i Beču, gdje je doktorirao (1915). Od 1920. kustos u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, 1924—41. predaje na Filozofskome fakultetu u Skoplju, 1941—59. ravnatelj Državnoga arhiva u Zagrebu, a 1943—59. profesor na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. U mnogobrojnim radovima iz kulturne povijesti donosi podatke vezane za lik. umjetnost u Hrvatskoj. Pokrenuo časopis »Narodna starina« (1922—41), uređivao »Vjesnik Hrvatskog državnog arhiva« (1945).

BIBL.: *Pučki ekspresionizam*, Savremeni, 1921; *Slikarije Stjepana Marjanovića*, Narodna starina, 1922; *Nekoliko daguerreotypija*, ibid.; *Stari i starinski Zagreb*, ibid.; *Hrvatska Troja*, ibid., 1923; *Zagrebački kućni namještaj polovinom 18. st.*, ibid. 1925; *Hrvatsko starinarstvo društvo u Kninu*, ibid.; *Kulturno-historijska izložba grada Zagreba g. 1925*, ibid.; *Stari osječki most*, ibid., 1929; *Ulomak iz monografije »Stari Vinkovci*, Vinkovci 1930; *Knez Lenard, kaptoloma zagrebačkoga kramar*, Narodna starina, 1932—35.

LIT.: M. Despot, Josip Matasović, Spomenica Josipa Matasovića (1892—1962), Zagreb 1972. — M. Prelog, Josip Matasović (1892—1962), Radovi OPU, 1981, 7. O. Ma.

MATAUŠIĆ, Damir, kipar (Zagreb, 15. VI. 1954). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1979 (Ž. Janeš). Njegove radove odlikuju izvornost invencije, te sigurnost u likovnome i tehničkome oblikovanju figuralnih kompozicija (*Tin Ujević*, 1974; *Majka Božja Kamenitih vrata*, 1993). Izrađuje

N. MAŠIĆ, *Portret mlade djevojke*. Zagreb, Moderna galerija

raritetni novac u plemenitim kovinama i minuciozno kovane medalje s temama iz kulturne povijesti (*Čiril i Metod, Blaž Jurjev Trogirani*). Autor je Dekanskoga lanca Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu (1979).

LIT.: F. Vukić, Damir Mataušić, Zagreb 1993.

K. Ma.

MATEJČIĆ, Ivan, povjesničar umjetnosti i konzervator (Pazin, 23. I. 1950). Diplomirao u Zagrebu 1973. Radio je u Regionalnome zavodu za zaštitu spomenika u Splitu i Leksikografskome zavodu u Zagrebu; od 1988. direktor Zavičajnoga muzeja Poreštine, od 1991. ravnatelj Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika u Rijeci. Istražuje srednjovj. umjetnost u Istri, srednjovj. i renesansnu skulpturu. Autor projekta obnove biskupije Eufrazijane u Poreču i više konzervatorsko-urbanističkih i restauratorskih programa.

BIBL.: *Gruppo scultoreo gotico a Pola*, Atti, Centro di ricerche storiche (Rovinj), 1976, 6; *Prilozi za Nikolu Firentinca i njegov krug*, Prilozi — Dalmacija, 1988; *Renesansna grupa Navještenja iz Pule*, Peristil, 1990, 33; *Prilozi katalogu renesansne skulpture u Hrvatskoj*, Prilozi — Dalmacija, 1992; *Dva priloga katalogu renesansne skulpture u Istri*, u zborniku: *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana*, Rijeka 1993. R.

MATEJČIĆ, Radmila, arheologinja i povjesničarka umjetnosti (Banja Luka, 7. X. 1922 — Rijeka, 20. VIII. 1990). Studirala u Zagrebu gdje je i doktorirala 1977. tezom *Barok u Istri, Rijeci i Hrvatskom primorju*. God. 1952—80. radi u Pomorskome i povijesnome muzeju u Rijeci; od 1979. profesor na Pedagoškome fakultetu u Rijeci gdje je utemeljila studij povijesti umjetnosti. Vodila je arheol. iskapanja i hidroarheol. istraživanja na Kvarneru, proučavala je i vrednovala baroknu umjetnost u Istri i Hrvatskome primorju, kulturnu povijest, graditeljstvo i prostorni razvoj Rijeke te suvremene lik. pojave. Objavila je mnogo znanstvenih i stručnih radova u periodicima (*Jadranski zbornik*, »Domesti«, »Peristil« »Naša Rijeka« i dr.), lik. kritika, poglavito u »Novome listu« (1952—78) te kataloga izložaba. Njezinu je djelu posvećen zbornik radova »Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije« (Rijeka 1993).

BIBL.: *Nošnje Rijeke i njene okolice*, Rijeka 1963; *Lapidarij, zbirka kamenih spomenika Pomorskog i povijesnog muzeja u Rijeci*, Rijeka 1964; *Nalaz halštatskog nakita iz Šula*,

A. MATEŠ, *Skalinska ulica*, akvatinta

Jadranski zbornik, 1966; Antonio Michelazzi »sculptor Fluminensis«, Peristil, 1967—68, 10—11; Zaštitna iskapanja liburnijske nekropole na Gromačici kod Lopara na otoku Rabu, Diadora, 1968, 4; Sedam godina rada u istraživanju liburnijskog limesa, Osječki zbornik, 1969, 12; Antička jezgra Rijeke (s A. Faber), Jadranski zbornik, 1969; Gradina Badanj kod Crikvenice, ibid., 1976—77; Petnaest godina hidroarheoloških istraživanja u Kvarneru, Pomorski zbornik, 1976, 14; Graditeljsko nasljeđe Kastva, Kastavski zbornik, 1981, 2; Pregled kulturno-povijesnih spomenika Vinodola, Vinodolski zbornik, 1981, 2 i 1983, 3; Barok u Istri i Hrvatskom primorju, u knjizi: Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok; Sistem prethistorijskih gradina od Rijeke do Starada, Liburnijske teme, 1983, 5; Iz barokne Rijeke, Dometi, 1983, 1—3; Djela primorskih baroknih oltarista Gašpara Albertinija iz Pirana i Franje Capovilla iz Kopra na Kvarneru i u Rijeci, ZUŽ, 1984; Arheološki nalazi u Rijeci i okolici, Dometi, 1985, 4—5; Razvoj arhitekture 19. stoljeća u Rijeci, ibid.; Počeci izgradnje balneološke arhitekture u Crikvenici, Vinodolski zbornik, 1985, 4; Barokizacija sklopa Franjevačkog samostana i crkve Gospe Trsatke u Rijeci, Zbornik Matice srpske za likovne umjetnosti (Novi Sad), 1986; Crikvenica, područje općine, Zagreb 1987; Kako čitati grad. Rijeka, jučer, danas, Rijeka 1988; Rijeka (vodič), Zagreb 1988; Sakralna i profana arhitektura na području stare župe Vinodol, Vinodolski zbornik, 1988, 5; Uloga tršćanskih arhitekata u monumentalizaciji Rijeke, Peristil, 1988/89, 31—32; Pavlini na frankopanskom feudu u Hrvatskom primorju, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj (1244—1786), Zagreb 1989; Crkva Gospe Trsatke i Franjevački samostan, Rijeka 1991; Marijanske teme u likovnoj opremi trsatke crkve Majke Božje, Dometi, 1991, 1—3; Spomenici kulture na području općine Crikvenica, Peristil, 1991, 34; Crkva Svetog Vida, Rijeka 1994.

LIT.: I. Reberski, Dr. Radmila Matejčić (1922—1990), Radovi IPU, 1990, 14. — Ž. Cetinić, Bibliografija Radmile Matejčić, Vijesti MK, 1991, 1—4. — S. Hojzan, Grada za bibliografiju prof. dr. Radmile Matejčić, Vjesnik Povijesnog arhiva Rijeka, 1993, 33—34. V. Fo.

MATELJAN, Krešo, slikar (Sumartin, 6. I. 1900 — Split, 1. X. 1985). Pohadao Akademiju u Zagrebu (1920—23). Slikao je dalmatinske pejzaže, mrtve prirode i portrete u impresionističkoj maniri tehnikama ulja, akvarela, tempere i akrilika (*Riva u noći; Jedra u sutonu; Šipci; Moja unuka*). U crtežima je bilježio motive iz Splita i okolice. Samostalno izlagao u Splitu 1978.

LIT.: V. Rismondo, Krešo Mateljan (katalog), Split 1978.

Ma. B.

MATEŠ, Antun, slikar (Zagreb, 23. XI. 1945). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1969 (M. Stančić). God. 1986—93. profesor na Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu. — Slika akvarelne i aquatintne pejzaže i vedute na tragu Turnera i impresionista. Prigušenim koloritom gradi treperavo ozračje ulica, trgova i parkova (*Magla*, 1982; *Preradovićeve ulica*, 1983; *Tomislav*, 1988; *Zdenac života*, 1993). Objavio mape grafika *S nama i bez nas* s D. Tadijanovićem 1988; *Ban* s J. Bratulićem 1990. i *U Zagrebu rođen* s M. Peićem 1992/93. — Samostalno izlagao u Bjelovaru, Zagrebu, Karlovcu, Melbourneu, Splitu, Portlandu, Osijeku i Mainzu.

LIT.: M. Peić, Antun Mateš (katalog), Zagreb 1982. — I. Zidić, Antun Mateš (katalog), Zagreb 1987. — Isti, Antun Mateš (katalog), Zagreb 1990. — M. Peić i S. Armbruster, Antun Mateš (katalog), Zagreb 1992.

K. Ma.

MATIĆ, Ivan, zlatar, majstor filigrana i urar (druga pol. XVIII. st.). Spominje ga Ivan Lovrić u knjizi *Bilješke o putu po Dalmaciji opata Alberta Fortisa* (1776) kao izvanredno sposobna samouka iz Dalmatinske zagore (Sinj), koji bi mogao stati uz bok najglasovitijim tal. obrtnicima. Matićevo ime susreće se češće u sudskim spisima, gdje kao vještak procjenjuje nakit i druge zlatne i srebrne predmete.

MATIĆ, Zora, slikarica (Kresnice, Slovenija, 12. II. 1923). Studirala na akademijama u Zagrebu i Münchenu 1941—44 (M. Müller). Slobodnom ekspresionističkom gestom slika pejzaže, portrete i figuralne kompozicije,

bogate fakture i tjeskobne egzistencijalne atmosfere (*Glava muškarca u plavom ogrtaču*, 1975; *Autoportret*, 1976, *Prorok*, 1976). — Samostalno je izlagala u Zagrebu, Beogradu, Novome Sadu, Rovinju, Amsterdamu, Rotterdamu, Londonu i Hamburgu.

LIT.: J. Depolo, Zora Matić (katalog), Zagreb 1978. — B. Čosić, Zora Matić (katalog), Zagreb 1984.

Ž. Sa.

MATIJACA, Ivo, kulturni povjesničar i muzealac (Korčula, 3. I. 1916 — 2. VI. 1994). Postavši 1950. korčulanskim opatom započeo je prikupljanje i sistematizaciju umjetnina iz korčulanskih crkava te je 1954. otvorio Opatsku riznicu Sv. Marka u bivšoj biskupskoj palači. Potaknuo je uređenje zbirke ikona bratovštine Svih Svetih (1961) te zbirku bratovština Gospe od Utjehe (1965) i Sv. Roka (1968). Istraživao je crkv. i kult. povijest grada Korčule.

BIBL.: Srebrni oltarni i ophodni križevi korčulanskih crkava (s A. Faznić), Peristil, 1977, 20; Srebrni svijećnjaci i svjetiljke korčulanskih crkava (s A. Faznić), ibid., 1981, 24. M. Bač.

MATIJA IZ MILETINCA, kaligraf i minijaturist (druga pol. XV. st.). Bio je župnik u selu Hotnja. Po naruđbi zagrebačkoga kanonika i topuskoga opata Jurja iz Miletinca (Juraj de Topusko) izradio u posljednjem desetljeću XV. st. dva tzv. zagrebačka misala: *Missale Zagrabiense Georgii de Topusko* (MR 170, Metropolitanska knjižnica u Zagrebu) i *Missale Zagrabiense* (Č 504, Čazmanski kaptol u Varaždinu). Oba su misala pisana kaligrafskom goticom, tekst crnom a rubrike crvenom bojom. Prvi je bogato iskićen inicijalima i iluminacijama (na sedam listova) i u eksplisitu se navodi tko ga je izradio (»per manus Mathei presbyteri de Milethincz«), dok je drugi skromniji, s jednostavnom ornamentikom uz pojedine inicijale i ne spominje se ime majstora.

LIT.: D. Kniewald, Zagrebački liturgijski kodeksi XI—XV st., Croatia sacra, 1940, 19, str. 56—57. — J. Ladika, Misal Jurja Topuskog Č 504, Zagreb 1960.

Š. Ju.

MATIJA IZ PULE, graditelj (XV. st.). Na trobrodnoj crkvi Marije Snježne u Čepiću (S Istra), dovršenoj 1492, ubilježeni su kao graditelji (klesarski znakovi) majstor Petar iz Ljubljane i Matija iz Pule. Crkva je tipično djelo istarskoga graničnoga područja na kojemu se miješaju utjecaji srednjoeu. i jadranskoga kulturno-umj. kruga. Petru se pripisuje gotički svod poligonalnoga svetišta, a Matiji arkade sa šiljastim lukovima i rustičnim renesansnim kapitelima. Vjerojatnija je pretpostavka da su oba majstora izvela zajednički samo arkade, tj. pregradnju prvotno jednobrodne crkve u trobrodnu.

LIT.: R. Ivančević, Crkva sv. Marije Snježne u Čepiću, Radovi OPU, 1960, 2.

R. Ić.

MATJEVIĆ, Juraj, arhitekt i urbanist (Zagreb, 29. X. 1942 — Buje, 1. IV. 1994). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1968 (N. Šegvić). Od 1970. djeluje u Urbanističkom institutu Hrvatske gdje radi na izradi prostornih planova općina (Poreč, 1977; Hvar, 1992), generalnih urbanističkih planova gradova (Hvar, 1989; Jelsa 1991; Novigrad, 1993), urbanističkih rješenja stambenih naselja (Cavtat, Umag, 1970; Poreč, 1972—1994; Dubrovnik, 1972; Funtana, 1977; Vrsar, 1977—93), urbanističkih rješenja stambeno-poslovnih te turističkih zona (Plava i Zelena laguna, 1977—88; Materada, 1983; Molindrio, 1988. u Poreču). God. 1971—79. radi na koncepciji a potom na realizaciji prvoga cjelovitog turističkog stambenoga